

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ได้กำหนดพันธกิจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง มีกรอบแนวคิดทิศทางการพัฒนาประเทศโดยยึดหลักการปฏิบัติตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วน ทุกระดับ ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งมิติตัวคน สังคมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555 : 7)

การพัฒนาคณาหรือทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่ยังเป็นเด็กและเยาวชน เพราะเมื่อเด็กและเยาวชนของชาติเหล่านี้ที่ได้รับการศึกษาพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรม อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้วย่อมส่งผลให้เยาวชนเหล่านี้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน จึงสามารถช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไป ประชาชนในชาติจะได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธีและดำเนินไปได้อย่างถูกต้อง เพราะมีระบบการศึกษาที่ดีและระบบการศึกษาจะดำเนินไปได้ด้วยดีก็เพราะมีครูที่มีคุณภาพ ถ้าทุก ๆ สถานศึกษามีแต่ครูที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ประสบความสำเร็จ ครูจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นผู้ให้การศึกษาของชาติ ครูคือผู้กำหนดอนาคตของคนในชาติ ชาติใดก็ตามที่มีครูเป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนเก่ง เป็นคนเสียสละตั้งใจทำงาน เพื่อประโยชน์ของนักเรียน ชาตินั้นจะได้พลเมืองที่ดี มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับประเทศในโลกได้ (กรมวิชาการ. 2550 : 35)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (2553 : 8 - 9) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้

รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มบทบาทเป็นนักวิจัยเพื่อศึกษาหาข้อมูลมาเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นครูผู้สอนระดับใด สามารถทำวิจัยได้ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา

นอกจากนี้สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2552 : 13 - 23) ได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 - 2561) โดยมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษายุคใหม่ ให้มีนิสิตผู้เรียนตั้งแต่ปฐมวัย โดยมีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554 : I) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการวิจัยในภาพรวมของประเทศคือ ให้ประเทศไทยมีการวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลยั่งยืน โดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศให้สูงขึ้น และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาสังคม พัฒนาด้านวิทยาการทรัพยากรบุคคลและการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัยทรัพยากรและภูมิปัญญาของประเทศ ส่งการใช้ประโยชน์ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมโดยใช้ทรัพยากรและเครือข่ายวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวทางการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ จำเป็นต้องอาศัยบทบาทการเป็นนักวิจัยของครู เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปรับปรุงและพัฒนางานด้านการศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพราะครูมีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ หากครูสามารถใช้การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ย่อมเป็นแนวทางนำไปสู่ความสำเร็จของผู้เรียนในอนาคต และยังช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพครู (อรุณ จันทวานิช. 2549 : 3)

การวิจัย คือ การใช้ปัญญาของมนุษย์ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ความรู้ ความจริง เกิดความเข้าใจ ช่วยในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนางานบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีระบบ แบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและชัดเจน ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

อย่างรอบคอบ ไม่ลำเอียง มีหลักเหตุผล บันทึกและรายงานออกมาอย่างระมัดระวัง (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 2) การวิจัย จึงเปรียบเสมือนหัวใจของการพัฒนาการศึกษา เพราะครูผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานการค้นคว้า วิจัยและทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ วิธีการแก้ไขปัญหาคือปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ครู ได้ค้นหารูปแบบวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อันในห้องเรียนที่เรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน (CAR : Classroom Action Research) ซึ่งหมายถึง การแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนในห้องเรียน ขณะที่จัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาที่ครูรับผิดชอบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีการสอนหรือการส่งเสริมสนับสนุนแก้ไขปัญหาคือปัญหาและการช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จทางการเรียน เป็นต้น (พยุศักดิ์ จันทร์สุรินทร์. 2546 : 2 - 3)

จึงกล่าวได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยเหลือผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากครูจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การจูงใจให้ผู้เรียนเกิด ความอยากรู้อยากเรียน การพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้เล็งเห็นความสำคัญในข้อนี้จึงได้มุ่งเน้นให้ครูทำการวิจัย ในชั้นเรียน โดยได้กำหนดบทบาทของครูต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในข้อ 8 ไว้ว่า ครูต้องใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 78) ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องเพิ่มบทบาทการเป็นนักวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา หาข้อมูลมาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น งานวิจัยในชั้นเรียนจะมีความยากง่ายหรือซับซ้อนอย่างไร ขึ้นอยู่กับระดับของผู้เรียน สภาพปัญหา สภาพแวดล้อม โดยผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ข้อ 7 ไว้ว่า ให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 77) จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลักดันในการที่จะทำให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุผลตามนโยบายที่กำหนด จึงถือเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารศึกษาที่จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ถึงแม้ว่าการวิจัยมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างยั่งยืนและกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน โดยกำหนดให้ผู้บริหารการศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนแล้วก็ตาม แต่ถึงกระนั้น ครูยังขาดความเข้าใจในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน และยังไม่ทราบวิธีการนำวิจัยในชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2558 : 27 - 29) ได้สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนแต่ละแห่ง ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยได้พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนตลอดจนผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน แต่การดำเนินการดังกล่าวมีผลกระทบต่อครูส่วนใหญ่ซึ่งพบว่า ปัญหาเกิดจากการไม่เห็นความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะขาดผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาที่จะให้คำปรึกษาหรือแนะนำ รวมไปถึงเรื่องงบประมาณและแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ ชมภูพันธ์ (2552 : 28) ได้กล่าวว่า ปัญหาในการดำเนินการเพื่อทำการวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่มาจากครูผู้ทำวิจัยขาดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ครูผู้ทำวิจัยไม่มีเวลาเพียงพอ ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือหรือไม่ได้เห็นความสำคัญของการวิจัยจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยของ อนุสา บุญเรือง (2554 : 25) กล่าวสรุปว่า ปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูคือ ครูไม่มีความรู้เรื่องวิจัยในชั้นเรียน ขาดผู้ให้คำแนะนำ ไม่มีเอกสารงานวิจัยเป็นแบบอย่าง จึงทำให้ครูคิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ยาก ทำให้ครูมองไม่เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ต้องติดตามประสานงานอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน และต้องเป็นผู้สร้างความศรัทธา ความเสียสละให้เกิดขึ้นกับครูผู้ทำวิจัย ต้องบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้งานวิจัยในชั้นเรียนของครูออกมามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่อาจจะมีผลอย่างมากต่อการทำวิจัยประการหนึ่งของครูก็คือ การได้รับการกระตุ้นส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ว่ามีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างไรบ้าง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับบทบาท การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัย ในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
2. ทำให้ทราบความคิดเห็นของครู และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย ในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทางศึกษานำไปประกอบพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานวิจัย ในชั้นเรียนของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษามหาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดขอบเขตของเนื้อหา 5 ด้าน ดังนี้ (บัญญัติ อึ้งสกุล. 2545 : 53 ; อ้างถึงใน นาดยา อติชัยนิกร. 2551 : 27 - 30)

- 1.1 ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน
- 1.2 ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
- 1.3 ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.4 ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
- 1.5 ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 177 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 198 คน ครูผู้สอนจำนวน 1,563 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,761 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 42 - 43) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 107 คน ครูผู้สอน จำนวน 298 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 405 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง ได้แก่

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1.2.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ประสิทธิภาพตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร หมายถึง การแสดงออกหรือพฤติกรรมที่บุคคลประพฤติปฏิบัติตามสิทธิ อำนาจหน้าที่ ที่รับผิดชอบของผู้บริหารที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยสร้างแรงจูงใจแห่งความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับครูผู้สอน กำหนดให้มีนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจน ในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ โดยจะต้องจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน มีการติดตามผลการปฏิบัติงานวิจัยของครูเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติบัตร พร้อมส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนความเห็นทางวิชาการเพื่อพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน ยอมรับความคิดเห็นมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของสถานศึกษา และสนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงาน

1.3 ด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครูไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ

1.4 ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการกระตุ้นครูผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นหน้าที่ที่ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบ เพื่อแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

1.5 ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการให้บำเหน็จความชอบตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลการที่ครูได้ทำการวิจัยในโรงเรียน โดยใช้ผลงานการวิจัยในโรงเรียนของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่งเพื่อการพิจารณาความดีความชอบการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของครูในสังกัดให้สูงขึ้น

2. การทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ที่กระทำโดยครูผู้สอนอย่างมีขั้นตอน

3. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง สถานภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียน จำแนกดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนและรองผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

3.2 ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่เป็นข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารจนถึงปัจจุบันในกรณีของผู้บริหาร และระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นครูผู้สอนจนถึงปัจจุบันในกรณีของครูผู้สอน จำแนกดังนี้

4.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี

4.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การจัดขนาดของโรงเรียนโดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 ถึง 300 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งแบ่งโครงสร้างโดยกระทรวงศึกษาธิการให้มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนติดตามการบริหารจัดการทางการศึกษา รับผิดชอบการพัฒนาการศึกษาในอำเภอห้วยแถลง อำเภอจักราช อำเภอหนองบุญมาก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอโชคชัย